

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

Тема 1. Господарська діяльність та управління нею. Господарські правовідносини.

1. Поняття та ознаки господарської діяльності.
2. Види господарської діяльності (підприємницька (комерційна) та некомерційна господарська діяльність).
3. Підприємництво як спосіб здійснення господарської діяльності.
4. Поняття, ознаки та види господарських правовідносин.

Тема 2. Господарське законодавство. Поняття господарського права

1. Поняття, ознаки та особливості господарського законодавства.
2. Система господарського законодавства.
3. Вдосконалення господарського законодавства.
4. Господарське право як галузь права.
5. Господарське право як галузь науки.
6. Господарське право як навчальна дисципліна.

Тема 3. Загальна характеристика суб'єктів господарських правовідносин

1. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарського права.
2. Утворення суб'єктів господарювання.
3. Державна реєстрація суб'єктів господарювання.
4. Ліцензування господарської діяльності
5. Ліквідація суб'єктів господарювання.

Тема 4. Правове становище підприємств

1. Поняття, ознаки підприємств як організаційно-правової форми господарювання.
2. Види підприємств
3. Особливості правового становища державних підприємств
4. Особливості правового становища комунальних підприємств.
5. Особливості правового становища підприємств колективної власності.
6. Приватні підприємства.

Тема 5. Правовий статус господарських товариств.

1. Поняття та характерні риси господарських товариств.
2. Класифікація господарських товариств.
3. Майно та майнові права у господарському товаристві.
4. Права і обов'язки учасників господарських товариств.
5. Управління господарським товариством.
6. Акціонерне товариство.
7. Товариство з обмеженою відповідальністю.
8. Товариство з додатковою відповідальністю.

9. Командитне товариство.

10. Повне товариство.

Тема 6. Суб'єкти організаційно-господарських повноважень

1. Поняття об'єднання підприємств.

2. Види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств.

3. Функції та компетенція об'єднання підприємств.

4. Правовий статус холдингових компаній. Особливості правового становища державних холдингових компаній.

5. Кабінет Міністрів України як суб'єкт організаційно-господарських повноважень.

6. Господарські міністерства (інші, підпорядковані Кабінету Міністрів України органи) як органи господарського керівництва та суб'єкти організаційно-господарських повноважень.

7. Організаційно-господарські повноваження Фонду державного майна України.

Завдання для самостійної роботи:

– визначте спільні та відмінні ознаки підприємницької (комерційної) та некомерційної господарської діяльності;

– поясніть необхідність здійснення управління господарською діяльністю;

– виявіть спільні та відмінні риси (1) управління господарською діяльністю на рівні країни та регіонів (щодо суб'єктів господарювання всіх форм власності) і (2) управління господарською діяльністю суб'єктів права державної та комунальної власності;

– встановіть відмінність господарських відносин від цивільних та адміністративних;

– визначте напрями та шляхи вдосконалення господарського законодавства з метою зменшення негативних наслідків світової фінансової кризи;

– визначте спільні риси та відмінності між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень;

– встановіть особливості правового статусу суб'єктів організаційно-господарських повноважень;

– складіть порівняльну таблицю підстав та способів припинення різних видів суб'єктів господарювання.

– визначте відмінності між підприємствами (1) унітарного та корпоративного типу, (2) державної та комунальної форм власності.

– поясніть співвідношення понять «підприємство» і «господарське товариство» з відповідним обґрунтуванням;

– складіть порівняльні таблиці:

а) особливостей управління в різних видах господарських товариств;

б) відповідальності учасників різних видів господарських товариств;

в) установчих документів і вимог до їх змісту для різних видів господарських товариств.

Розв'язання ситуацій :

Задача 1

Громадянин України Василенко В. П. безпосередньо здійснює систематичну (протягом двох років) на власний ризик діяльність із надання посередницьких послуг у сфері торгівлі (пошук потенційних оптових покупців та/або продавців) з метою отримання прибутку. Проте Петренко В. П. не зареєструвався як підприємець, оскільки він вважає таку діяльність додатковою до основної роботи на державному підприємстві, яке несистематично сплачує заробітну плату і тим самим змушує працівників шукати додаткові джерела доходів, аби забезпечити своїм сім'ям більш-менш достойні умови життя.

Чи є Василенко В.П. суб'єктом господарських правовідносин? Обґрунтуйте свою відповідь, посилаючись на відповідні положення чинного законодавства України.

За яких умов фізична особа набуває статусу суб'єкта господарських правовідносин?

Задача 2

Четверо громадян України віком від 16 до 25 років вирішили створити підприємницьку організацію для спільного здійснення за безпосередньої трудової участі кожного з них ремонтно-будівельних робіт у приватному житловому фонді. Один із цих громадян пообіцяв внести 1000 грн., інший – надати свою невеличку майстерню площею 10 кв.м. для облаштування офісу; решта – не могла запропонувати нічого, крім своєї праці. Відтак постало питання про вибір організаційно-правової форми підприємницької організації, яка б відповідала таким ознакам:

- відсутність законодавчих вимог до мінімального розміру статутного (складеного) капіталу;
- участь усіх учасників організації у веденні справ останньої, але при наявності виконавчого органу (директора), який міг би контролюватися обраним учасниками ревізором;
- демократичні засади вирішення основних питань діяльності організації за принципом: кожний учасник має лише один голос незалежно від його майнової участі в організації;
- розподіл чистого прибутку організації насамперед в залежності від трудової участі, а потім – майнової;
- обмежений характер майнової відповідальності учасників організації у разі недостатності (відсутності) у останньої необхідного для покриття заборгованості майна (коштів).

Яку організаційно-правову форму підприємницької організації Ви можете порекомендувати? Обґрунтуйте свої рекомендації.

Задача 3

Троє громадян вирішили створити господарське товариство, яке б характеризувалося:

- відсутністю законодавчих вимог щодо розміру статутного (складеного) капіталу;
- незначним ризиком для учасників товариства у разі негараздів у його діяльності;
- обмеженим рухом учасників;
- можливістю формування виконавчого органу не лише з учасників товариства, а й з найманих працівників.

Якому виду господарських товариств відповідають ці ознаки?

Які дії мають виконати засновники для реалізації свого задуму?

Список рекомендованих джерел

1. Актуальні проблеми господарського права (Загальна частина) : навч. посібник / за заг. ред. В. С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 527 с. Вінник О.М. Господарське право: курс лекцій (Загальна частина). – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 240 с.
2. Вінник О.М. Господарське право: курс лекцій (загальна частина). – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 240 с.
3. Вінник О. М. Господарське право : навчальний посібник / О. М. Вінник. – К.: Правова єдність, 2009. – 766 с.
4. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : моногр. / В. С. Щербина. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 264 с.
5. Щербина В. С. Господарське право : підручник / В. С. Щербина. – 6-те вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2013. – 640 с.
6. Щербина В.С. Вибране. Збірка статей. – К.: Вид. Ліра-К, 2015. – 607 с.
7. Щербина В. С. Деякі проблеми удосконалення господарського і господарського процесуального законодавства України / В. С. Щербина // Право України. – 2010. – № 10. – С. 13–18.
8. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України: / за заг.ред. В. С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2019. – 816 с.
9. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України [Пацурія Н. Б., Поєдинок В. В., Рєзнікова В. В. та ін.] / Інформаційно - правова система Ліга:Закон: <http://lz.ligazakon.ua>.-2016.
- 10.Пронська Г. В. Вибране / Г. В. Пронська. – К.: Освіта України, 2013. – 696 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою 28 червня 1996 року // ВВР України. – 1996.– № 30.– Ст. 141.
2. Закон України від 16.04.1991 р. «Про зовнішньоекономічну діяльність» // ВВР УРСР. – 1991.– № 29.– Ст. 377.
3. Закон України від 19.09.1991 р. «Про господарські товариства» // ВВР України. – 1991. – № 49. – Ст. 682.

4. Закон України від 10.04.1992 р. «Про оренду державного та комунального майна» (в редакції Закону від 14.03.1995 р.) // ВВР України – 1995. – № 15. – Ст. 99.
5. Закон України від 17.07.1997 р. «Про сільськогосподарську кооперацію» // Урядовий кур'єр. – 1997. – 14 серпня.
6. Закон України від 02.03.2015 р. «Про ліцензування видів господарської діяльності» // ВВР. – 2015. – № 23. – Ст.158.
7. Господарський кодекс України // Голос України. – 2003. – 14 березня.
8. Цивільний кодекс України // Голос України. – 2003. – 12–13 березня.
9. Закон України від 15.05.2003 р. «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» // Юридичний вісник України. – 2003. – № 28 (12-18 липня).
10. Закон України від 19.06.2003 р. «Про фермерське господарство» // Юридичний вісник України. – 2003. – № 33 (16–22 серпня).
11. Закон України від 10.07.2003 р. «Про кооперацію» // ВВР України. – 2004. – № 5. – Ст. 35.
12. Закон України від 15.03.2006 р. «Про холдингові компанії в Україні» // ВВР України. – 2006. – № 34. – Ст. 291.
13. Закон України від 21.09.2006 р. «Про управління об'єктами державної власності» // ОВУ. – 2006. – № 41. – Ст. 2726.
14. Закон України від 06.02.2018р. «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» // ВВР України. – 2018. – № 13. – Ст. 69.
15. Закон України від 27.07.2022 р. «Про акціонерні товариства» // ВВР України. – 2022.